

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ydinvastuulain ja ydinvastuulain muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ydinvastuulain ja ydinvastuulain muuttamisesta annetun lain muuttamisesta (HE 117/2021 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Talousvaliokunta (TaVM 31/2021 vp).

Päätös

Eduskunta on

hyväksynyt tehtäväksi hallituksen esityksessä tarkoitetun varauman ja hyväksynyt annettavaksi hallituksen esityksessä tarkoitetun selityksen.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

ydinvastuulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään ydinvastuulakiin (484/1972) uusi 27 a ja 27 b § sekä 28 §:ään uusi 4 momentti seuraavasti:

27 a §

Valtioneuvosto voi ydinlaitoksen haltijan tai 11 §:ssä tarkoitetun rahdinkuljettajan hakemuksesta antaa määräämillään ehdoilla ja vastavakuutta vaatimatta valtioneuvoston vakuutuslaitoksen myöntämälle ydinvastuuvakuutukselle sellaisen henkilövahingon korvaamiseksi, joka ilmenee myöhemmin kuin 10 vuoden kuluessa mutta enintään 30 vuoden kuluessa ydintapahtumasta (*vakuutustakuu*). Vakuutustakuu voidaan antaa ainoastaan, jos jälleenvakuutus on saatavilla vain kohtuuttomien ehtojen tai sitä ei ole saatavilla riittävässä laajuudessa.

Ydinlaitoksen haltijan tai 11 §:ssä tarkoitetun rahdinkuljettajan tulee toimittaa valtioneuvostolle vakuutustakuuta koskeva hakemus sekä asian selvittämiseksi tarvittavat ja riittävät selvitykset.

Eduskunnan vastaus EV 164/2021 vp

Valtion vastuun määrä yhden tai useamman myönnetyn vakuutustakuun perusteella saa olla yhteensä enintään kuusi miljardia euroa. Vakuutustakuu voidaan antaa enintään vuodeksi kerrallaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa ydinvastuuvakuutuksessa vakuutuksen kohteena tai vakuutettuna voi olla ydinlaitos tai ydinaineen kuljetus.

Valtiolla on oikeus saada laitoksenhaltijalta vakuutustakuun perusteella vakuutuksenantajalle suorittamansa määrä. Vakuutustakuuseen sovelletaan, mitä valtion lainanannosta sekä valtiontakauksesta ja valtiontakauusta annetussa laissa (449/1988) säädetään takausmaksusta ja takauksen ja takuun valvonnasta.

27 b §

Vakuutustakuun hallinnoinnista ja valvonnasta vastaa Valtiokonttori. Valtiokonttorilla on oikeus saada määräämään ajankohtana takuun ehtojen noudattamisen valvonnassa tarpeelliset tiedot ja selvitykset vakuutusyhtiöltä ja ydinlaitoksen haltijalta.

Vakuutustakuuta koskeva hakemus tehdään työ- ja elinkeinoministeriölle. Vakuutustakuun perusteella maksettavia korvauksia haetaan Valtiokonttorilta.

Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella voidaan säätää tarkemmin:

- 1) vakuutustakuuta koskevan hakemuksen tekemisestä ja hakemuksen sisällöstä;
- 2) vakuutustakuun perusteella maksettavien korvausten hakemisesta, korvausten maksamisen ajankohdasta ja korvauksen myöntämisen ehdoista.

28 §

Tämän lain mukaista vakuuttamisvelvollisuutta ei myöskään ole, jos:

- 1) kyse on sellaisen henkilövahingon korvaamisesta, joka ilmenee myöhemmin kuin 10 vuoden kuluessa mutta enintään 30 vuoden kuluessa ydintapahtumasta;
- 2) jälleenvakuutus 1 kohdassa tarkoitettujen vahinkojen korvaamiseksi on saatavilla vain kohduttomien ehtojen tai sitä ei ole saatavilla riittävässä laajuudessa; ja
- 3) ydinlaitoksen haltija on tehnyt 27 a §:n 2 momentissa tarkoitettua hakemuksen ja menettelyt muutoinkin mainitun momentin mukaisesti.

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Tämän lain 28 §:n 4 momentissa säädettyä sovelletaan sellaiseen ydinlaitoksen haltijaan, jota ydinvastuu koskee tämän lain voimaan tullessa, jos ydinlaitoksen haltija tekee 27 a §:n 2 momentissa tarkoitettua hakemuksen ja menettelee muutoinkin mainitun momentin mukaisesti kahden kuukauden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Laki

ydinvastuulain muuttamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ydinvastuulain muuttamisesta annetun lain (493/2005) 2 ja 18 §, 20 §:n 2 momentti, 23 §:n 1 momentti, 29 § sekä 30 §:n 1 momentti seuraavasti:

2 §

Valtioneuvoston asetuksella voidaan:

1) säätää, että tätä lakia ei sovelleta sellaisiin ydinpolttoaineisiin tai radioaktiivisiin tuotteisiin, joihin liittyvä ydinvahingon vaara on vähäinen niiden pienen määrän, matalan rikastusasteen tai vähäisen radioaktiivisuuden vuoksi, taikka sellaisiin ydinlaitoksiin, joissa on ainoastaan tällaisia ydinaineita;

2) antaa tarkempia säännöksiä edellytyksistä, joiden täyttyessä tätä lakia ei sovelleta 1 kohdassa tarkoitettuihin ydinpolttoaineisiin, radioaktiivisiin tuotteisiin tai ydinlaitoksiin.

18 §

Suomessa sijaitsevan ydinlaitoksen haltijan tämän lain mukainen vastuu samasta ydintapahtumasta johtuneista, Suomessa syntyneistä ydinvahingoista on rajoittamaton.

Suomessa sijaitsevan, energiantuotannossa käytettävän ydinlaitoksen haltijan tämän lain mukaisen vastuun enimmäismäärä samasta ydintapahtumasta johtuneista, muualla kuin Suomessa syntyneistä ydinvahingoista on 1,2 miljardia euroa. Suomessa sijaitsevan, muun kuin energiantuotannossa käytettävän ydinlaitoksen haltijan tämän lain mukaisen vastuun enimmäismäärä samasta ydintapahtumasta johtuneista, muualla kuin Suomessa syntyneistä ydinvahingoista on 250 miljoonaa euroa.

Vastuun enimmäismäärä ydinpolttoaineen ja muun ydinaineen kuljetuksen aikana muualla kuin Suomessa syntyneistä ydinvahingoista on 80 miljoonaa euroa. Tästä enimmäismäärästä korvataan muita kuin kuljetusvälineeseen kohdistuneita ydinvahinkoja enintään 80 miljoonaa euroa.

Korvausmäärälle tuleva korko ja oikeudenkäyntikulujen korvaus eivät sisälly laitoksenhaltijan vastuun enimmäismäärään.

20 §

Jos sattuneen ydintapahtuman jälkeen on todennäköistä, että 1 momentin mukainen korvauksen alentaminen osoittautuu tarpeelliseksi, on Finanssivalvonnalla oikeus määrätä, että korvausena on toistaiseksi maksettava vain tietty osuus täydestä korvauksesta.

23 §

Tämän lain tai muun sopimusvaltion vastaavan lainsäädännön mukaisen ydinvahingosta johtuvan vastuun varalta tulee Suomessa olevan ydinlaitoksen haltijalla olla Finanssivalvonnan hyväksymä vakuutus 18 §:n 1—3 momentissa tarkoitetun vastuun kattamiseksi 18 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettuun enimmäismäärään saakka.

Eduskunnan vastaus EV 164/2021 vp

29 §

Jos se, jolla on oikeus saada vahingonkorvausta tämän lain tai muun sopimusvaltion vastaavan lainsäädännön nojalla Suomessa olevan ydinlaitoksen haltijalta, näyttää, että hän ei ole voinut saada tätä korvausta ydinlaitoksen haltijan kanssa vakuutussopimuksen tehneeltä vakuutuksenantajalta 18 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetun vastuun enimmäismäärän rajoissa, maksetaan siten saamatta jäänyt korvaus valtion varoista.

Valtion 1 momentin mukainen korvausvelvollisuus päättyy, kun korvausta on suoritettu vakuutuksesta ja valtion varoista yhteensä 1,2 miljardin euron määrä.

30 §

Jos Suomessa tai muussa lisäyleissopimukseen liittyneessä valtiossa olevan rauhanomaisiin tarkoituksiin käytettävän ydinlaitoksen haltija on vastuussa ydinvahingosta Pariisin yleissopimuksen mukaan ja Suomen tuomioistuimella on mainitun yleissopimuksen 13 artiklan mukaan, sellaisena kuin se on muutettuna Pariisissa 12 päivänä helmikuuta 2004 tehdyllä pöytäkirjalla, oikeus tutkia vahingonkorvausvaade laitoksenhaltijaa vastaan, korvataan ydinvahinko, siltä osin kuin se ylittää 1,2 miljardin euron määrän, valtion varoista, milloin ydinvahinko on syntynyt:

- 1) Suomessa tai muussa lisäyleissopimukseen liittyneessä valtiossa;
- 2) Suomen tai muun lisäyleissopimukseen liittyneen valtion aluemerren ulkopuolisilla merialueilla tai niiden yläpuolella ja ydinvahingon kärsii Suomen tai muun lisäyleissopimukseen liittyneen valtion kansalainen;
- 3) Suomen tai muun lisäyleissopimukseen liittyneen valtion aluemerren ulkopuolisilla merialueilla tai niiden yläpuolella aluksessa tai ilma-aluksessa, joka on rekisteröity mainitussa valtiossa, tai mainitun valtion lainkäyttövaltaan kuuluvalla keinotekoisella saarella, laitoksessa tai rakennuksessa; tai
- 4) Suomen tai muun lisäyleissopimukseen liittyneen valtion talousvyöhykkeellä tai sen yläpuolella tai mainitun valtion mannerjalustalla talousvyöhykkeen tai mannerjalustan luonnonvarojen hyödyntämisen tai tutkimuksen yhteydessä.

— — — — —

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Ennen tämän lain voimaantuloa tehty päätös vastuumäärän alentamisesta jää edelleen voimaan. Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyyn hakemukseen vastuumäärän alentamiseksi sovelletaan 18 §:ää sellaisena kuin se on laissa 581/2011.

— — — — —

Eduskunnan vastaus EV 164/2021 vp

Helsingissä 19.11.2021

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri